

Петър Крумов - „Катафалка, два носорога“

1.

Стисках в ръката си черен плик. В него мърдаше жив омар. Намирах се в тролея с други пътници и повечето от тях също носеха пликове.

Беше задушно. Никой не посягаше да отвори прозорците. Искаше ми се да се съблека. Вместо това изпъшках. По-добре да не мърдам. Беше неделя. Началото на есента. Средата на живота. В небето – поцинковани облаци. Скърцат, трият се един в друг. Светлината, здраво заклещена между тях, едвам капеше. Сякаш не само ние, а и слънцето, там далеч, боледуваше.

В общи линии – противен ден.

Отвън, на площада, се стичаха протестиращи – все студенти. Инициаторите се чернееха по стъпалата на университета, отделени от другите. Единият държеше мегафон и го ръчкаше. Политическа зрялост трябва, за да схванеш управлението на тази машина. Останалите се почесваха или пресичаха улицата с прозаичната мисия да си купят бира. Най-послед мегафонът проработи, организираха се и шествието потече надолу по булеварда, направо по платното. Нямах представа защо са излезли. Навярно и те нямаха. Бледите им лица се носеха заедно с есенния вятър. Държаха в ръце транспаранти, изписани на ръка. Стори ми се излишно да ги чета.

Сини униформи и джипки обрамчваха двете страни на шосето. Тролеят заедно с още десетки коли чакаше парализиран. Студентите се приближаваха все по-бързо към нас, изскачаха отвсякъде. Започнаха да тропат по капаците на колите, удариха няколко пъти и по бронята на тролея, но нежно, нали все пак бяха интелигентни. Шофьорът се подаде от кабината и изпсува.

Изведнъж се дочуха викове. Полицията се юрна към една от пресечките. Пътниците наставяха от местата си и се наредиха по прозорците на тролея. Възползвах се и седнах на първата опразнена седалка. Полицейският кордон се разкъса. Шофьорът не изчака втора покана и потегли. Други коли също използваша момента. Препминахме светофара и се спуснахме надолу по улицата. За секунди шествието остана зад нас. Обърнах се за последно. Студентчетата се превръщаха в малки, но все така недоволни точки, които полицаите търкаляха по земята в безкрайно многоточие. Заковах поглед под колана на дамата пред мен. Там, помислих си, е истината.

Аз съм чиновник в *Агенцията по вписванията*. След два месеца се навършват седем години, откакто за пръв път прекрахих прага ѝ. Спомням си този ден: беше задушно. Варях се в новичкото костюмче. Майка ми плачеше – за пръв път от гордост. А аз започнах да забелязвам колко много хора в града носят пепеляви костюми като моя.

И все пак имаше повод за радост. На свободното ми падане през живота бе сложен край. Всички дейности, с които се бях захващал дотогава, бяха хвърчащи. Завърших финанси със зор и преписване. По онова време бях говедо и отказвах да се уча. Вместо това търках столовете на кафенетата и се напивах безпаметно. Смятах го за свой дълг. Така де, от университета излязох по-глупав, отколкото влязох.

Щом завърших, се хванах в „Паркинги и гаражи“. Трябваша ми пари, но не устисках дълго на това място. Задължаваха ме да нося светлоотражателна жилетка, а тя никак не пасваше на достойнството ми. Веднъж я съблякох и осем часа ходих без нея, ей тъй, да видя какво ще стане. Уволниха ме.

За кратко станах сценичен работник; завъртях флирт с касиерката. Чукахме се като обезумели на празната сцена или в коридорчето, претърпано с реквизит, вечер, след като заглъхнеха аплодисментите. Понякога се обличах като паж или намятах шинел, понякога я обладавах мързеливо, по дънки. Бяха часове на безумие, непрактични пози и кикот. Бяхме две голи същества, които бродеха из сумрачния бутафорен рай. Докато

една вечер тя не ме събори върху картонения палат на крал Лир. Паднахме вкопчени върху стените му, както си трябва. Уволниха и двама ни, макар че тя беше виновна. Разби кулата с острата си шишарка. Излезе ѝ цицина, доказателство за невинността ми, която сочех отчаяно пред началството, но директорът не искаше и да чуе. Отмъкнах една шапка с перо оттам като обезщетение за несправедливостта.

Така дойде друго велико начинание. Хванах се на смени в една будка за вестници. Там от скука се научих да чета жълти статии. Започна като невинно занимание, но скоро се пристрастих. Светлина, процеждаща се между списанията, а аз – зарит в купища страници, все по-жаден за сензации, до пълно изстъпление. Вечер излизах от будката замаян, с пламнали очи и шепот в главата.

Солидна част от клиентелата ми се състоеше от квартални клюкарки и стигнах дотам, че завързах познанство и влязох в техния кръг, оглавен от господин К. и жена му, госпожа не си спомням коя. Събираха се в сладкарница „Оса“ да си чешат езиците. Най-вече ги интересуваха пикантериите, дребните дела на големите хора. Аз сядах на тяхната маса, заливах ги с пиперливи водопади, а те ръкопляскаха. По онова време сладкарница „Оса“ се явяваше единственият отдушник на болното ми съзнание. Посетителите на сладкарницата, во главе с господин К. и жена му, бяха завършени склерози. Така че на следващия ден започвахме да плетем жълтата си паяжина от нулата.

Също така вършех и гадости в тая будка. Понеже беше метална, непрогледна кабинка, спусната с кран на най-оживеното градско кръстовище, и само главата ми стърчеше през отвора, аз използвах да онанирам. Правех го по много, дори в пиковите часове, когато на сантиметри от мен фучаха коли и тичаха граждани. В жарките следобеди моята желязна ладия се носеше по вълните от пот, шум и проклетия, а аз кормувах.

За труда си в будката получавах смешни пари. Налагаше се да съществувам на диета от обикновени вафли и заеми. Така накрая заприличах на страница от вестник. Напуснах, не без носталгия, и се отдадох на безработица. До момента, в който благодарение на приятел от университета, когото срещнах на тротоара току-що зарязан от жена си и с когото пиянствах цяла нощ, се сдобих с пост в *Агенцията по вписванията*.

В началото бях асистент в *Обща администрация*, отдел *Финансово и счетоводно обслужване*. След четири години ме повишиха и постъпих в отдел *Европейски проекти* като сътрудник подготовка проекти. Постепенно, с израстването ми в службата, намирах все по-малко смисъл в кариерата си. След още десет години можех да стана най-много началник-отдел, нищо повече. Все пак си ходех на работа всеки ден, вече седем години. Сградата открай време се намиреше на улица „Протоколна“ номер 102. От моето място се отваряше блудкава гледка: стотици държавни здания се точеха като безкрайна графика на растежа и спада. При вида ѝ не изпитвах нито отвращение, нито радост.

Вечер през решетките на една ограда плъзваха травестити. Главите им се подаваха една по една. Ако случайно се забавех в службата, можех да чуя скандалите им. Една сутрин намерих сини прашки на улицата. Повдигнах ги с пръчка, пренесох ги през кръстовището и скришом ги оставих върху колелото на свой колега. С тази история дълго запълвах времето, когато липсваше друго за разказване. Сутрин стигах до третия етаж с кафе в ръка, сядах и след девет часа си тръгнах. По средата на деня разполагах с един час за почивка.

Стремях се да не забелязвам присъствието на колегите си. Дните шетаха край нас по-равни от стените на сградата, а задниците ни пускаха бримки. Седяхме в метрото, седяхме пред бюрото, седяхме по време на обед и после пак пред бюрото. Ако можехме, на главите си щяхме да седнем, та да отдъхнат задните ни части за секунда. Един ден някой надраска в тоалетната: „Не ми се работи повече“. Последваха го и

други, които също увековечиха своите чувства. Но всички продължавахме да се трудим. Нали бяхме зрели хора.

В последните години не се случи нищо по-специално с мен. От врата ми, от олизаната чанта, от всичкото ми лъхаше на канцелария. Няма на света парфюм, който да пребори мириса на случаен човек. По документи се водех на трийсет и девет. Чувствах се по-възрастен. Вдругиден можех да се събудя и на петдесет. Кой знае...

Утре е понеделник, неоспорим факт. Безброй пъти в живота на човека се стига до това омерзително положение: неделя срещу понеделник. Няма съмнение, почивката свършва. На бюрото ме очаква камара от документи. Иде ми да се изям, за да изчезна и да не отида на работа.

Преди около час ме обзе желание да се разходя. Почивен ден е, ей богу. Когато излязох, осъзнах, че няма какво да се прави. Имаше безброй неща, които можеха да се случат, но не и на мен. Трябваше да се сетя за това по-рано. Можех да ида на кино или да пия в някое заведение, но не ми се стоеше на едно място... сам.

Тъй или иначе, вече бях излязъл навън. Обиколих като градски гълъб насам-натам. Влязох в един магазин, позавъртях се. Пробвах чифт кларкове, но ми бяха тесни. Нямаха моя номер. Смърхих продавачката и излязох. Достраша ме да влизам другаде. А и ми досвидя да се разделя с последните си пари. Бях тъкмо пред заплата. Кларковете означаваха глад. Пресякох глупави паркове, разпилени като порции китайска храна между сградите. Озовах се пред някакъв паметник. Мъртъв си, приятелю. Аз пък съм жив. Жив, но на половин час от дома. Ама че зле. Споходиха ме мисли, но назадничави и кратки. Най-вече – как да се прибера.

Улички и уличници пълзяха във всички посоки. В дъното ме привлече един хипермаркет. Я да видя. Приближих се, а после даже и влязох. Нямаше почти никой. Беше хладно, особено край рибния щанд. След дълго колебание купих салата айсберг, бутилка бяло вино и жив омар. Жената зад щанда се отнесе любезно с мен. Аз пък се разделих с надницата си за един работен ден. Излязох от магазина със смесени чувства. Запътих се към най-близката спирка. По пътя се препънах в един корен. Докато чаках тролея, разтворих плика. Хванах омара с ръка. Мой си, приятелче! Твърда черупка, пипала. Размириса се на дъно и риба. Омарът се размърда. Извадих си ръката оттам. Отсреща камбаната на църквата отмери един.